

Rzeczoznawca

331503

Inna nazwa zawodu: ekspert, specjalista, znawca

Zadania i czynności

Ostatnia aktualizacja - 09.2009

ZADANIA I CZYNNOŚCI

Głównym celem pracy rzeczoznawcy jest wydawanie opinii i sporządzanie ekspertyz w dziedzinie, w której się specjalizuje. Podstawowe zadania wykonywane przez rzeczoznawców są zróżnicowane w zależności od posiadanej specjalizacji. Wyróżnić można wiele specjalizacji w tym zawodzie, np.: rzeczoznawca komunikacyjny (samochodowy), majątkowy, ds. daktyloskopii, ds. jakości mebli, **ds. broni i amunicji, ds. badania tekstu czy ds. fonoskopii**. Zupełnie inna jest specyfika pracy każdego z tych specjalistów.

Rzeczoznawca majątkowy dokonuje wyceny nieruchomości, tj. budynków mieszkalnych, usługowych, hal produkcyjnych, a także szacuje wielkość szkód nieruchomości. Określa nie tylko wartość nieruchomości, ale też maszyn i urządzeń trwale związanych z nieruchomością. Rzeczoznawca może określić wartość nieruchomości do różnych celów. Najczęstszymi są: ustalenie ceny kupna-sprzedaży, wielkości zabezpieczenia kredytu, wielkości opłaty skarbowej, czy też obliczenie odszkodowania za szkody. Rzeczoznawca majątkowy ustala również, jakie i komu przysługują prawa do nieruchomości, dokonuje analizy rynku mającej na celu wyłonienie tych czynników, które wpływają na wartość nieruchomości. Na tej podstawie dokonuje wyboru sposobu określenia wartości nieruchomości. Weryfikuje i sprawdza aktualność i wiarygodność dokumentów otrzymanych od zleceniodawcy, poczym określa wartość nieruchomości. Następnie rzeczoznawca sporządza na piśmie opinię o wartości nieruchomości w formie **operatu szacunkowego**. Do operatu szacunkowego dołącza się dokumenty wykorzystywane przy jego sporządzaniu, np.: dokumentację fotograficzną, aktualny odpis z księgi wieczystej, wypis z rejestru gruntów wraz z wyrysem z mapy ewidencyjnej.

Zupełnie inaczej wygląda praca rzeczoznawcy komunikacyjnego. Specjalista w tej dziedzinie dokonuje oględzin pojazdów, wydaje opinie z zakresu uszkodzeń pojazdów po awariach i wypadkach pojazdów, a także sporządza wyceny oraz kalkulacje napraw pojazdów. W celu dokładnych oględzin uszkodzonego pojazdu rzeczoznawca udaje się na miejsce, gdzie on stacjonuje. W przypadku, gdy pojazd ma mniejsze uszkodzenia i może poruszać się po drogach, zdarza się, że to kierowca przyjeżdża do rzeczoznawcy. W przypadku awarii bądź wypadku drogowego rzeczoznawca dokonuje identyfikacji pojazdu, tzn. określa typ pojazdu, numer, pojemność i moc silnika, numer rejestracyjny oraz sporządza dokumentację fotograficzną. Po uzyskaniu tych informacji wydaje ekspertyzę powypadkową, która zawiera takie dane, jak dokładna identyfikacja pojazdu, ustalenie uszkodzeń pojazdu, wskazanie części nadających się do naprawy oraz części konieczne do wymiany. Opinia może dodatkowo zawierać kosztorys naprawy, tzn. informacje dotyczące kosztu naprawy lub wymiany uszkodzonych części pojazdu.

Podstawowym zadaniem rzeczoznawcy ds. daktyloskopii jest wykonywanie ekspertyz daktyloskopijnych, które polegają na identyfikacji śladów linii papilarnych. Bada on ślady odcisków palców pobranych z miejsca przestępstwa, a następnie zajmuje się ich identyfikacją. Praca ta jest wykonywana zarówno w miejscu przestępstwa, gdzie następuje pobranie śladów linii papilarnych, jak i w laboratoriach, gdzie dokonuje się ich identyfikacji.

Rzeczoznawca ds. jakości mebli wydaje opinie o jakości mebla na podstawie wcześniejszych jego oględzin.

Rzeczoznawca ds. fonoskopii zajmuje się identyfikacją osoby na podstawie analizy mowy, identyfikacją urządzeń nagrywających oraz odczytywaniem niewyraźnych zapisów zarejestrowanych na takich urządzeniach. Sprawdza też autentyczność nagrania poprzez ustalenie, czy dane nagranie zostało zarejestrowane w konkretnym miejscu.

Rzeczoznawca ds. **broni i amunicji poprzez jej badanie, określa m.in. dane techniczne dotyczące broni oraz jej rodzaju. Dostarcza informacji na temat pochodzenia broni oraz czy dana broń była użyta w przestępstwach.**

Rzeczoznawca ds. badania tekstu wykonuje ekspertyzy pisma ręcznego, dzięki którym możliwa jest identyfikacja danej osoby, a także ustalenie autentyczności dokumentów. Badanie pisma drukowanego pozwala na sprawdzenie, z jakiej serii pochodzą dane dokumenty (np. prawo jazdy) oraz na zabezpieczenie **druków i banknotów przed fałszerstwem.**

Rzeczoznawcy, niezależnie od specjalizacji, w swojej pracy korzystają z urządzeń przetwarzania danych (komputerów), przyrządów pomiarowych (suwmiarek), a także aparatów fotograficznych. Rzeczoznawcy ds. daktyloskopii poza tymi narzędziami posługują się często mikroskopem i lupą.

Środowisko pracy

Ostatnia aktualizacja - 09.2009

ŚRODOWISKO PRACY

Warunki materialne

Rzeczoznawca wykonuje swoją pracę w miejscu oględzin, np. rzeczoznawca komunikacyjny – na wolnym powietrzu lub w kabinach środków transportu, rzeczoznawca ds. daktyloskopii na miejscu zdarzeń – w budynkach, na wolnym powietrzu. Spisywanie ekspertyz oraz przyjmowanie klientów odbywa się najczęściej w biurach.

W przypadku rzeczoznawcy ds. daktyloskopii zagrożeniem, które może wystąpić jest zwiększone obciążenie psychiczne występujące na skutek częstego kontaktu ze zwłokami, pracy ze sprawcami i ofiarami przestępstw oraz w miejscach przestępstwa. W zawodzie rzeczoznawcy nie spotyka się chorób zawodowych.

Warunki społeczne

Charakter pracy rzeczoznawcy jest raczej indywidualny, zdarza się jednak, że w przypadku wyjątkowo trudnych ekspertyz, konsultuje się on z innymi ekspertami. Praca rzeczoznawcy wiąże się także z intensywnymi kontaktami z ludźmi – klientami i zlecającymi. Kontakty te polegają przede wszystkim na współpracy, udzielaniu rad, wskazówek, a także na przeprowadzeniu wywiadów w celu zaznajomienia się ze zdarzeniami, jakie miały miejsce. Intensywne kontakty z ludźmi oraz charakter pracy powoduje, że osoby wykonujące ten zawód narażone są także na ryzyko konfliktów.

Warunki organizacyjne

Cechą charakterystyczną zawodu rzeczoznawcy jest praca uzależniona od zlecenia, zamówienia na ekspertyzę lub wyceny, a więc czas pracy jest zmienny i nie ma ściśle określonych godzin i pory dnia pracy. Często rzeczoznawca może sam ustalić sobie godziny pracy, ale mogą wystąpić sytuacje, w których ekspert będzie zmuszony do pracy w nocy, bądź w dni powszechnie wolne od pracy (np. w wypadku przestępstwa kryminalnego). Zdarza się, że rzeczoznawca ma stałe godziny pracy, gdy jest zatrudniony na umowę o pracę, np. w towarzystwach ubezpieczeniowych. Wtedy wykonuje swoją pracę pod nadzorem kierownika. Rzeczoznawca najczęściej jednak wykonuje swoją pracę indywidualnie, bez nadzoru przełożonego.

Pracując w zawodzie rzeczoznawcy trzeba liczyć się z koniecznością wyjazdów, np. na miejsce zdarzenia.

Praca rzeczoznawcy nie należy do prac rutynowych. Każda ekspertyza różni się od kolejnej.

Zawód ten wiąże się, w zależności od rodzaju specjalizacji, m.in. z odpowiedzialnością: zawodową, za wyposażenie i maszyny (np. rzeczoznawca komunikacyjny) oraz finansową (np. rzeczoznawca majątkowy).

Wymagania psychologiczne

Ostatnia aktualizacja - 09.2009

WYMAGANIA PSYCHOLOGICZNE

Najważniejszymi wymaganiami psychologicznymi w pracy rzeczoznawcy, niezależnie od dziedziny, w jakiej się specjalizuje, jest niezależność własnych opinii niezbędna przy wydawaniu ekspertyz. Poza tym, specyfika pracy pociąga za sobą często konieczność podejmowania szybkich i trafnych decyzji, dlatego ważne jest także zdecydowanie i duże poczucie odpowiedzialności. Natomiast konieczność przestrzegania określonych procedur i kolejność podejmowania działań w zawodzie rzeczoznawcy powoduje, iż niezbędne są takie cechy, jak: wytrwałość, cierpliwość, dokładność oraz zdolność koncentracji uwagi. Ważne cechy to także: dobra pamięć, spostrzegawczość, a nawet wyobraźnia i myślenie twórcze pozwalające na dostrzeganie nowych, nietypowych rozwiązań. W zawodzie rzeczoznawcy ważne są też określone zdolności i sprawności, m.in.: umiejętność logicznego myślenia oraz związane z tym dostrzeganie związków przyczynowo-skutkowych i wyciąganie odpowiednich wniosków na podstawie zebranego materiału. Poza tym sporządzanie ekspertyz specjalistycznych powoduje, iż konieczna jest łatwość wypowiadania się w mowie i w piśmie.

Ze względu na to, że rzeczoznawca najczęściej wykonuje swoją pracę indywidualnie

przydatna jest umiejętność zaplanowania i zorganizowania sobie własnego działania oraz wykonania zadań bez pomocy innych osób. Natomiast dość intensywne kontakty z ludźmi powodują, że ważna się staje również umiejętność samokontroli oraz umiejętność współpracy i postępowania z ludźmi.

Poza wymienionymi wyżej cechami, które powinny charakteryzować każdego rzeczoznawcę, można wyróżnić również cechy charakterystyczne dla rzeczoznawców określonych dziedzin. Np. rzeczoznawca ds. daktyloskopii powinien charakteryzować się dużą odpornością emocjonalną przydatną w sytuacjach trudnych, jak np. oględziny zwłok oraz umiejętnością dostrzegania nawet niewielkich różnic między przedmiotami, np. przy identyfikacji śladów linii papilarnych. Natomiast w pracy rzeczoznawcy komunikacyjnego niezbędne są uzdolnienia techniczne oraz sprawne posługiwanie się narzędziami.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Ostatnia aktualizacja - 09.2009

WYMAGANIA FIZYCZNE I ZDROWOTNE

Wielość i różnorodność specjalizacji w zawodzie rzeczoznawcy powoduje, że trudno jest jednoznacznie stwierdzić, które cechy fizyczne są szczególnie istotne przy wykonywaniu tego zawodu. Niewątpliwie ważna jest ogólna sprawność fizyczna. Cechą bezwzględnie konieczną w tym zawodzie jest duża sprawność narządu wzroku. Często konieczna jest zdolność odróżniania kolorów i rozróżniania barw, a także koordynacja wzrokowo-ruchowa. W wielu dziedzinach rzeczoznawstwa pożądana jest także duża sprawność zmysłu dotyku, np. rzeczoznawca ds. jakości mebli poprzez dotyk szacuje stopień zniszczenia danego mebla, a sprawność narządu słuchu ważna jest w pracy rzeczoznawcy komunikacyjnego, którego zadaniem jest określenie i zlokalizowanie niewidocznych uszkodzeń pojazdów.

W zawodzie rzeczoznawcy nie ma możliwości zatrudnienia osób głuchoniemych, niesłyszących, niedosłyszących, niewidomych, niedowidzących. Przeciwwskazaniem jest także niedorozwój umysłowy, nawet niewielkiego stopnia.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Ostatnia aktualizacja - 09.2009

WARUNKI PODJĘCIA PRACY W ZAWODZIE

Podstawowym warunkiem, koniecznym do podjęcia pracy w zawodzie, jest posiadanie licencji rzeczoznawcy o określonej specjalności. Od przyszłych rzeczoznawców wymagane jest wykształcenie wyższe, często techniczne. Muszą również ukończyć studia podyplomowe lub kursy z zakresu rzeczoznawstwa w określonej dziedzinie. Dopiero po ukończeniu studiów wyższych, kursów dla rzeczoznawców danej specjalności, odbyciu praktyki w charakterze asystenta rzeczoznawcy oraz zdaniu egzaminu państwowego można starać się o uzyskanie licencji rzeczoznawcy danej specjalizacji.

W przypadku rzeczoznawców majątkowych licencje zawodowe nadaje prezes Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast na podstawie postępowania kwalifikacyjnego

zakończonego pozytywnym wynikiem. Postępowanie kwalifikacyjne prowadzone jest przez Państwową Komisję Kwalifikacyjną. Praktyka zawodowa dla kandydatów na rzeczoznawców majątkowych nie może trwać krócej niż dwanaście miesięcy. W ramach praktyki zawodowej kandydat na rzeczoznawcę majątkowego uczestniczy w wykonywaniu czynności związanych z szacowaniem nieruchomości oraz wykonuje co najmniej piętnaście operatów szacunkowych, w których określa wartość nieruchomości przy zastosowaniu różnych podejść, metod i technik wyceny. Podstawowe zasady i tryb przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego określa Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 17 lutego 2005 r. w sprawie nadawania uprawnień i licencji zawodowych w dziedzinie gospodarowania nieruchomościami oraz doskonalenia kwalifikacji zawodowych przez rzeczoznawców majątkowych, pośredników w obrocie nieruchomościami i zarządców nieruchomości (Dz. U. z 2005 r. Nr 35, poz. 314).

Uprawnienia rzeczoznawcom komunikacyjnym (samochodowym) nadaje m.in. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Rzeczoznawców Techniki Motoryzacyjnej i Ruchu Drogowego "AUTO-CONSULTING". Każdy z rzeczoznawców Stowarzyszenia poza legitymowaniem się odpowiednio długim stażem pracy związanym z motoryzacją, kierunkowym wykształceniem, musi ukończyć kurs zakończony egzaminem. Po ukończonym kursie, pod merytorycznym nadzorem Pełnomocnika Zarządu Stowarzyszenia, rzeczoznawcy odbywają staż wdrażając swoją wiedzę i umiejętności w realizację czynności rzeczoznawczych. Po odbyciu stażu i wykonaniu minimum 10 opinii, ocen lub ekspertyz aplikanci zostają poddani weryfikacji. Weryfikację przeprowadza zespół weryfikacyjny Zarządu Stowarzyszenia. Warunkiem pomyślnej weryfikacji jest pozytywne zaliczenie testu egzaminacyjnego, dobra ocena przedłożonych opinii oraz pozytywna ocena pracy rzeczoznawcy w danym regionie Stowarzyszenia.

Po pozytywnej weryfikacji na wniosek komisji weryfikacyjnej członkowie Stowarzyszenia otrzymują uprawnienia rzeczoznawcy samochodowego.

Uprawnienia rzeczoznawcy zdobyć można nawet wtedy, gdy posiada się inny zawód i pracuje w innej branży. W takim przypadku praca w tym zawodzie traktowana może być jako praca dodatkowa.

Dodatkowym warunkiem podjęcia pracy w zawodzie rzeczoznawcy jest także niekaralność. W zawodzie tym takie same szanse zatrudnienia mają zarówno kobiety, jak i mężczyźni.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

Ostatnia aktualizacja - 09.2009

MOŻLIWOŚCI AWANSU W HIERARCHII ZAWODOWEJ

W zawodzie rzeczoznawcy nie ma możliwości awansu w hierarchii zawodowej. Zdobywanie tytułu rzeczoznawcy oznacza, że jest się osobą, która specjalizuje się w danej dziedzinie, posiada wiedzę teoretyczną i praktyczną. Pomimo to istnieje konieczność ciągłego kształcenia się oraz pogłębiania wiedzy z konkretnej dziedziny.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Ostatnia aktualizacja - 09.2009

MOŻLIWOŚCI PODJĘCIA PRACY PRZEZ DOROSŁYCH

Uzyskanie uprawnień i podjęcie pracy w charakterze rzeczoznawcy jest możliwe w późniejszym wieku, nawet emerytalnym. Należy jednak posiadać odpowiedni zasób wiedzy teoretycznej w danej dziedzinie oraz staż pracy dający wiedzę praktyczną.

Osoby, które po dłuższej przerwie wracają do pracy w zawodzie rzeczoznawcy powinni wziąć pod uwagę fakt, iż zawód ten wymaga ciągłego kształcenia się i doskonalenia umiejętności zawodowych.

Możliwości zatrudnienia

Ostatnia aktualizacja - 09.2009

MOŻLIWOŚCI ZATRUDNIENIA I PŁACE

Potencjalne miejsca pracy dla rzeczoznawców koncentrują się szczególnie w dużych aglomeracjach. W zależności od specjalizacji rzeczoznawcy zatrudniani mogą być przez różne instytucje, np. firmy ubezpieczeniowe, prokuraturę, sądy, policję, firmy prywatne i stowarzyszenia zrzeszające rzeczoznawców. Coraz częściej spotyka się jednak rzeczoznawców zakładających własne firmy i pracujących na swój rachunek.

W zawodzie tym, jak pokazują poniższe dane z urzędów pracy (dane pochodzą ze strony www.psz.praca.gov.pl – zakładka „Publikacje”), liczba kandydatów do pracy przewyższa liczbę wolnych miejsc pracy.

Zawody pokrewne

Ostatnia aktualizacja - 09.2009

ZAWODY POKREWNE

pośrednik nieruchomościami

zarządca nieruchomościami

Polecana literatura

Ostatnia aktualizacja - 09.2009

POLECANA LITERATURA

Pawelec K., Diupero T., Litwin M., Styka-Wlazło Sz., Szymońska J., *„Rekonstrukcja wypadku i zdarzenia drogowego”*, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 2006

Kończykowski W., *„Odtwarzanie i analiza przebiegu wypadku drogowego”*, Info-Ekspert, Warszawa 1994

Praca zbiorowa *„Leksykon rzeczoznawcy majątkowego”*, Polska Federacja Stowarzyszeń Rzeczoznawców Majątkowych, Warszawa 2004

Dedenko J., (red.) *„Szacowanie Nieruchomości”*, [Wolters Kluwer Polska - ABC](#),

Warszawa 2006

Cymerman R., Hopfer A., *„System, zasady i procedury wyceny nieruchomości”*, Polska Federacja Stowarzyszeń Rzeczoznawców Majątkowych, Warszawa 2005

Rybczyńska-Królik M., Pękała M., (red.), *„Przewodnik po metodach wizualizacji śladów daktyloskopijnych”*, Wydawnictwo CLK KGP, Warszawa 2006

Strony internetowe:

www.msrm.pl

www.rzeczoznawca.com.pl

www.europartner-autopol.pl

www.rzeczoznawcy.pl

www.rzeczoznawcy-pzm.pl

www.rzeczoznawcy.net.pl